

Riklikų šaltinis

Turistinė vertė

Sinonimai

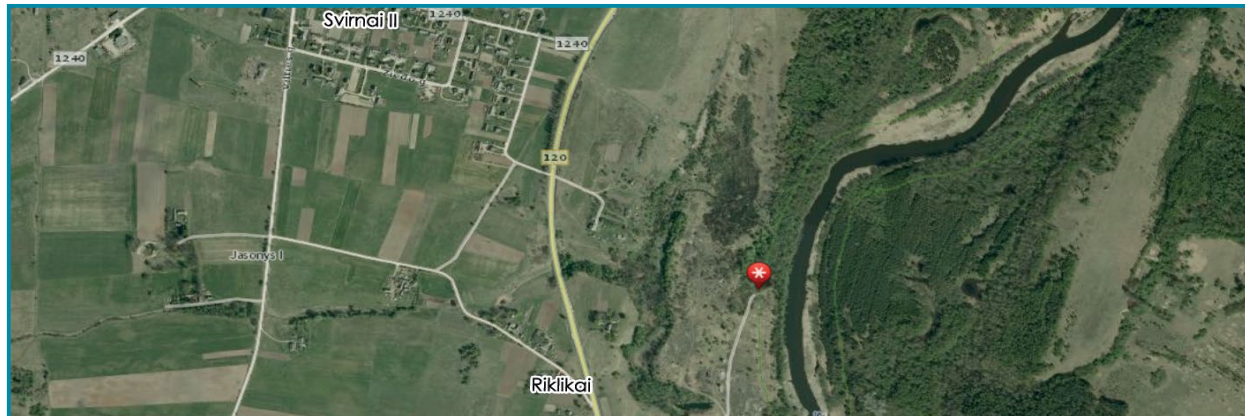
Kregžlė, Kragžlė, Kriogžlė

Koordinatės

LKS: 557318; 6139136

Adresas

Anyškčių r., Kavarsko sen., Riklikų k. 0,5 km į rytus nuo kelio Ukmergė–Anyškčiai, 0,25 km į šiaurę–šiaurės vakarus nuo transformatorinės, buvusios apleistos asfaltbetonio gamyklos aikštelėje, Šventosios dešiniajame krante

Aplinka

Šaltiniai trykšta plačiame aukštumos šlaito ruože. Per akmenis didele srove tekėdamas iš šlaito viršaus, šaltinių vanduo kelia nemažą garsą (su juo gali būti susijęs versmės pavadinimas, Vaitkevičius, 2006). Šiuo metu vietos gyventojai savo reikmėms vartoja vieno iš pietų pusėje tekančio šaltinio vandenį – čia patogiu privažiuoti ir pripilti didesnes vandens talpas. Tačiau bene labiausiai vandeningas šaltinis trykšta kiek toliau į šiaurę. Iš vidutinio statumo šlaito viršutinėje dalyje susidariusio cirko vanduo 30–40 cm plačiu grioveliu nuteka rytų kryptimi (85–95°) (N55°23'04,8"; E24°54'15,7"). Šios ir kelių kitų versmių vanduo suteka į seną maždaug 15 × 30 m dydžio, 1,5–1,8 m gylio visiškai skaidrų malūno tvenkinėlį Šventosios terasoje. Iš tvenkinio vanduo krinta ir teka į Šventąją.

Dabartinė būklė, kaptazas

Kaptažo įrenginių nėra.

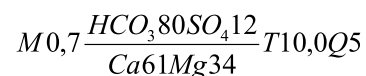
Vandens fizikinės savybės

Vanduo bespalvis, neturi stipresnio skonio. Jo temperatūra 10–11 °C, ištirpusio deguonies koncentracija 9,71 mg/l, Eh = +157 mV, pH = 8,09.

Vandens cheminės savybės

Šaltinio vanduo gėlas, turi daug mineralinių medžiagų. Bendroji mineralizacija 636 mg/l. Jis kietas, pasižymi virinant lengvai pašalinamu kietumu. Bendrasis vandens kietumas 8,35 mg-ekv/l. Vandenyje neaptikta nitritų ir amonio, bet jame didesnė už fonines reikšmes nitrato koncentracija (8,99 mg/l).

Cheminės sudėties formulė (ekv/%)

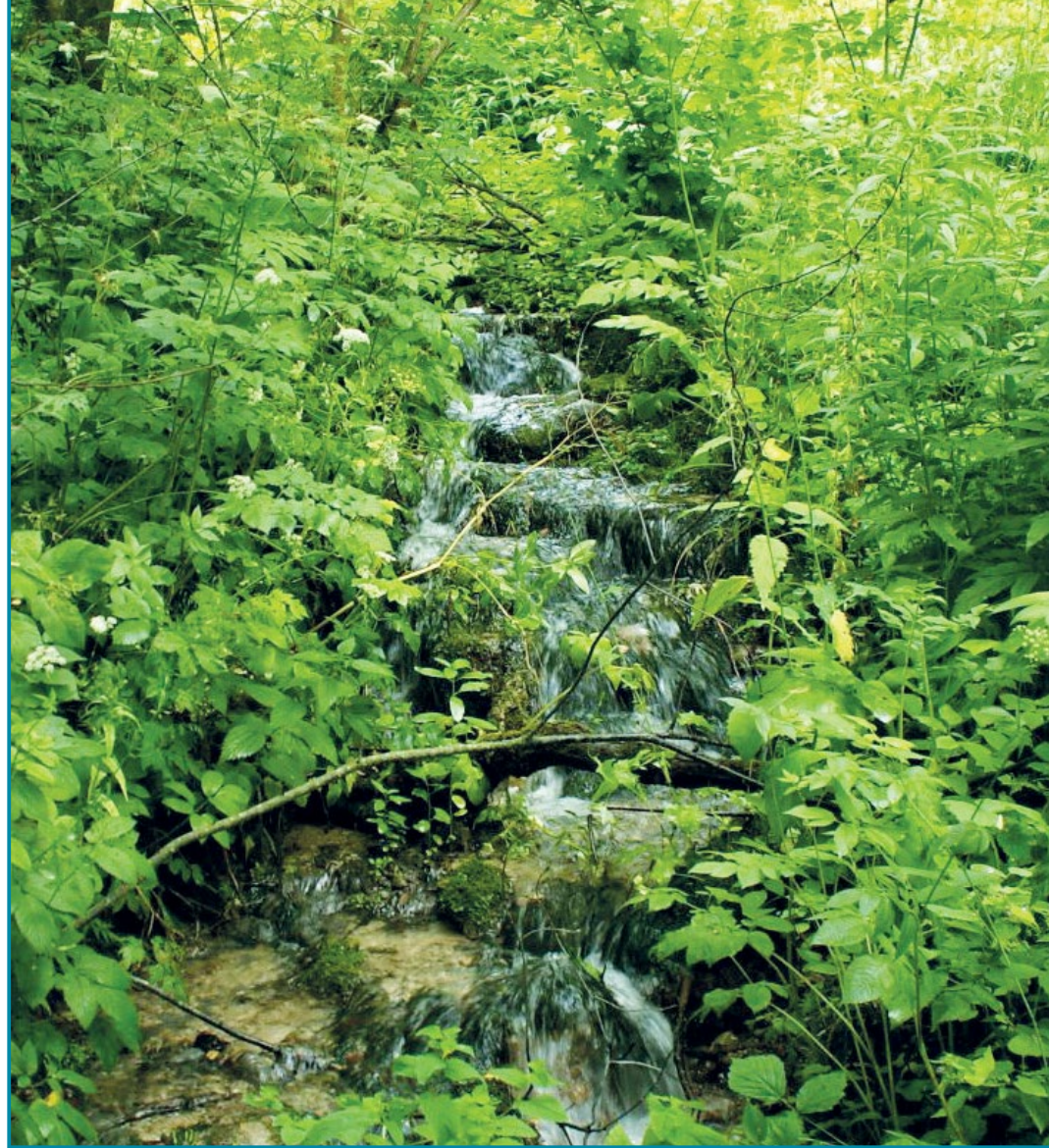

Nustatomo komponento pavadinimas	Nustatyta vertė		
	mg/l	mg-ekv/l	ekv. proc.
Ištirpusių mineralinių medžiagų suma	636		
Sausoji liekana 180 °C	434		
Bendrasis kietumas		8,35	
Karbonatinis kietumas		6,62	
Nekarbonatinis kietumas		1,73	
Anijonai:			
Chloridai, Cl ⁻	16,77	0,47	5,70
Sulfatai, SO ₄ ²⁻	48,16	1,00	12,14
Hidrokarbonatai, HCO ₃ ⁻	403,95	6,62	80,34
Nitritai, NO ₂ ⁻	< 0,02	0,00	0,00
Nitratai, NO ₃ ⁻	8,99	0,15	1,82
Katijonai:			
Natris, Na ⁺	7,37	0,32	3,62
Kalis, K ⁺	5,92	0,16	1,81
Kalcis, Ca ²⁺	107,74	5,38	60,93
Magnis, Mg ²⁺	36,17	2,97	33,64
Amoniakas, NH ₄ ⁺	<0,03	0,00	0,00
Kitos analitės:			
pH, pH vienetai 20 °C	8,22		
Permanganato skaičius, mg O/l	0,96		
Bendroji geležis, mg/l			
Savitasis elektros laidis, μS/cm	709		

Tautosakinės, kraštotyrinės, istorinės žinios

M. Balinskis XIX a. viduryje rašė, kad šaltinis Kragžta buvęs lietuvių pagonių laikomas šventu: „*Źródło zwane po litewsku Kragžta, które u pogan litewskich za święte uwazaném bylo*“ (Baliński, 1886). S. Didžiulis XIX a. pabaigoje Riklikuose šaltinį vadino šventąja versme Kriogžle.

„*Versmė iš viršaus krenta žemyn, būta malūno, sako net buvusi šventvietė. Moterys ir dabar eina ten akių plauti ir tą vandenį buteliais nešasi namo*“ (P. S. Griganavičius, 30 m., Riklikuose. U. M. Guzevičiūtė, 1935 m. – LŽV; Vanduo krinta nuo kalno žemyn per 12 sieksnių – Smigielskis B., 1909). „*Ten nuėjo, nusiprausė, sako nori būt gražus. Ir mes aidavom*

nuspraust, kad gražios būtumėm. Apsitaškom, ką. Tas vanduo buvo neapsakytai skanus“ (P. V. Grincevičienė, 78 m., Riklikuose. U. Vaitkevičius, 2005).

Šaltiniai kaip geografinis orientyras paminėti jau 1784 metais kelio iš Kavarsko į Ukmergę aprašyme: „*Potym Dwor JPa Borowskiego przez krynicę do karczmy Rodziszewski, tu w lewo przez Rzekę Świętą przewozem*“ (Vaitkevičius, 2006).

Tipas

Krintantis, kontaktinis

Režimas

Nuolatinio veikimo. Vietos gyventojų teigimu, žiemą neužšąla

Vandeningumas

Vidutinio vandeningumo. Debitas ≈ 3–5 l/s

Vandens tipas

Kalcio, magnio hidrokarbonatinis, sulfatinis

Aprašė:

P.Gedžiūnas, K. Kadūnas, Z. Zanevskij, 2013